

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 08.02.2006
COM(2006) 40 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG NEGYEDIK KÖZLEMÉNYE AZ ENSZ
ÉGHAJLATVÁLTOZÁSI KERETEGYEZMÉNYE SZÁMÁRA**

(Az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye 12. cikkelyében előírt jelentés)

{SEC(2006) 138}

Tartalomjegyzék

1.	Összefoglaló.....	3
1.1.	Nemzeti sajátosságok.....	4
1.2.	Üvegházhatást okozó gázok.....	4
1.3.	Szakpolitikák és intézkedések.....	4
1.4.	Előrejelzések.....	5
1.5.	A veszélyeztetettség felmérése, az éghajlatváltozás hatásai és az alkalmazkodási intézkedések.....	6
1.6.	Kutatás és rendszeres megfigyelés.....	7
1.7.	Anyagi fedezet és technológiaátadás.....	7
1.8.	Oktatás, képzés és a nyilvánosság tájékoztatása.....	7

1. ÖSSZEFOGLALÓ

A Közösség negyedik közleménye az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményének 12. cikkelye értelmében készült.¹

Az Európai Unió és 25 tagállama hosszú évek óta tesz jelentős erőfeszítéseket az éghajlatváltozás elleni küzdelem érdekében – annak ellenére, hogy az Unió a világ üvegházhatást okozó gázkibocsátásának mindössze 14%-áért felelős. Erőteljes belső politikaalkotás, uniós szintű szakpolitikai és jogalkotási intézkedések átfogó csomagja és az ezek megvalósítására létrehozott Európai Éghajlatváltozási Program (ECCP) segíti az Uniót példamutató szerepének fenntartásában. Minden tagállam további nemzeti intézkedéseket hoz, ezeket a tagállami jelentések tárgyalják. Az európai éghajlatváltozási program a gazdaság minden ágazatát érinti: egyaránt meghatároz a háztartásokra, a kereskedelemre és a közlekedésre vonatkozó politikákat.

Az Unió éghajlati politikája nem ér véget 2012-ben. Számos érvényben lévő EU-politikának a Kiotói Jegyzőkönyv első kötelezettségvállalási időszakának lezárulta után is érezhető lesz a hatása. Az EU-ban az üvegházhatást okozó gázok kibocsátás-kereskedelmi rendszere 2012 után is érvényben marad. Az európai éghajlatváltozási program második szakaszát 2005 októberében hirdették meg, és kiterjed a széndioxid szűrésére és tárolására, a közúti utasszállításra, a repülésre, illetve az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás lehetőségeire. E szakpolitikák egyértelműen és hosszú távon jelzik az ipar, a tagállamok kormányai és a nemzetközi közösség felé, hogy az EU elkötelezett az éghajlatváltozás elleni küzdelem mellett, és elvárja intézményei, vállalkozásai és polgárai részvételét.

Az Európai Bizottság elkötelezett az éghajlatváltozás elleni küzdelmet szolgáló intézkedések végrehajtása mellett, de ugyanakkor mérlegeli az intézkedések által az EU gazdasági fejlődésére és polgárai jólétére gyakorolt hatásokat. A Bizottság feladata a haladás felülvizsgálata és a lisszaboni stratégiával összhangban a költséghatékony kibocsátás-csökkentési lehetőségek módszeres kiaknázása².

Az Európai Bizottság 2012 utánra javasolt stratégiája kiemeli az országok és szektorok szélesebb körű részvételének, az alacsony szénfelhasználású technológiák fejlesztésének, a piaci alapú eszközök további, kibővített felhasználásának fontosságát, illetve az éghajlatváltozás elkerülhetetlen hatásaihoz való alkalmazkodás szükségességét.

Az EU nemzetközi szinten is erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy segítse az EU-n kívüli országokat üvegházhatást okozó gázkibocsátásaik csökkentésében. A világ különböző tájain számos országgal működik együtt, hogy a megújuló energiaforrások használatában és az energiahatékonyság megvalósításában a jobb életminőség biztosítása és a fenntartható fejlődés érdekében segítséget nyújtson. Anyagilag is támogat számos programot, így a Száhel-övezetben tiszta ivóvíz biztosításához napenergiát felhasználó programokat, Kínában a fokozottabb energiahatékonyságot és a megújuló energiaforrások használatát célzó programokat, Dél-Amerikában a tiszta fejlesztési mechanizmusból (CDM) származó bevétel

¹ Az Egyesült Nemzetek éghajlatváltozási keretegyezményének megkötéséről szóló, 1993. december 15-i 94/69/EK tanácsi határozat alapján. (HL L 33., 1994.2.7.)

² COM(2005)35 végleges – A Bizottság közleménye a tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Szociális és Gazdasági Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: *Winning the Battle Against Global Climate Change* http://europa.eu.int/comm/environment/climat/pdf/comm_en_050209.pdf

érdekében erdőtelepítési projekteket, valamint Indiában az éghajlatváltozással foglalkozó intézményi kapacitás növelését.

Az EU eddig jelentős haladást ért el. A további haladás annak függvénye, hogy a tagállamok milyen ütemben és mennyire alaposan hajtják végre a közösségi jogszabályokat és nemzeti intézkedéseiket. Az EU 15 régi tagállamára vonatkozó előrejelzések szerint a kiotói célok akkor érhetők el, ha a tagállamok életbe léptetik a tervezett nemzeti kiegészítő intézkedéseket és élnek a kiotói rugalmas mechanizmusok használatával.

A kiotói célkitűzések teljesítésével azonban nem zárul le az EU feladata. Az Unió az éghajlatváltozás megállítása érdekében szorgalmazza a kibocsátások további csökkentését a következő évtizedek során. Az EU vállalja, hogy kiveszi részét az éghajlatrendszerbe történő emberi beavatkozás csökkentését célzó erőfeszítésekből.

1.1. Nemzeti sajátosságok

- Az Európai Unió intézményrendszere egyedülálló, a 25 tagállam egyes kérdésekben független intézményekre ruházza át szuverenitását.
- 1995 és 2002 között az EU 15 régi tagállamában a bruttó hazai termék (GDP) reálértékben 18%-kal nőtt (ez évente 2%-os növekedési ütemet jelent), aminek következtében nőtt az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása.
- Az energiaintenzitás 1990 óta lényegesen csökkent.
- A megújuló energia napjainkban az energiaellátás 6%-át biztosítja, ez az arány az elkövetkezendő években várhatóan meredeken nő.
- A mezőgazdasági földhasználat csökken, az erdőterület egyenletesen nő.

1.2. Üvegházhatást okozó gázok

- Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása az EU 25 tagállamában összesen (a földhasználat változásait és az erdészetet nem számítva) több mint 5%-kal csökkent 1990 és 2003 között. Az EU 15 régi tagállamában ugyanebben az időszakban 2%-os csökkenés jelentkezett.
- Az elmúlt öt év kibocsátásainak átlaga az EU 15 régi tagállamában 3%-kal marad el az 1990-es szintektől.
- A széndioxid (CO₂) és más, üvegházhatást okozó gázok kibocsátása az EU 15 régi tagállamában 2003-ban 1,3%-kal emelkedett a 2002-es adatokhoz képest, ami főleg az áramtermeléshez használt szén mennyiségének 2003. évi növekedésével magyarázható.

1.3. Szakpolitikák és intézkedések

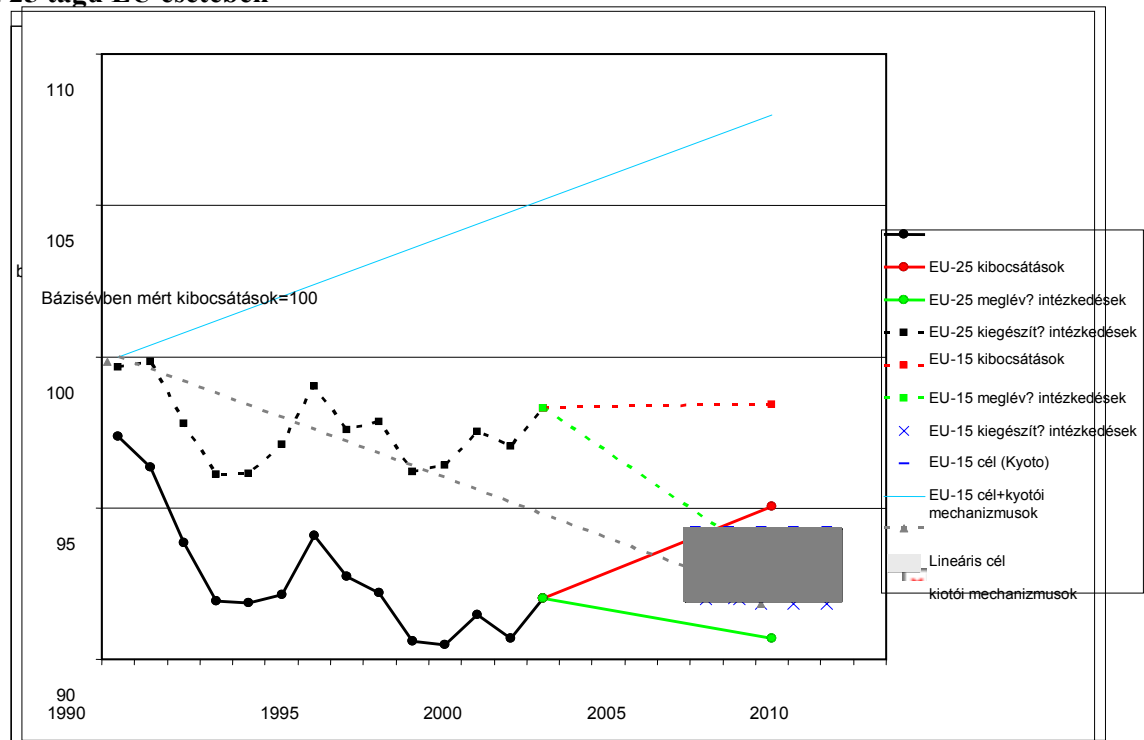
- A világ első nemzetközi CO₂-kibocsátás-kereskedelmi rendszere 2005-ben az EU-ban jött létre.
- Az európai éghajlatváltozási program első szakaszában végzett munka eredményeként a Bizottság által elsőbbséginek nyilvánított szakpolitikák és intézkedések nagy része már végrehajtási szakaszban van.

- Továbbra is az európai éghajlatváltozási program adja az éghajlatváltozás elleni küzdelem szakpolitikai keretét; a program második szakaszának középpontjában különösen a közlekedés (beleértve a repülést és a járművekből eredő kibocsátást), a széndioxid szűrése és tárolása, valamint az EU-nak a sebezhetőség csökkentésében és az alkalmazkodás elősegítésében betöltött szerepe áll.
- A legtöbb ágazatban az Európai Közösség új szakpolitikai intézkedéseket valósít meg.
- Az EU kibocsátás-kereskedelmi rendszerének a kiotói mechanizmusokkal való kapcsolata garantálja, hogy a rendszer elősegíti a technológiák átadását a fejlődő országok számára.
- Az Európai Közösség tevékenysége az éghajlatváltozás csökkentését célzó nemzeti intézkedések sokaságát erősíti és támogatja.

1.4. Előrejelzések

- A már végrehajtott szakaszban lévő intézkedéseknek köszönhetően a 25 tagú Unióban az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása 2010-ben várhatóan 5%-kal marad majd el az 1990-es kibocsátási szintektől.
- Az Unió 15 régi tagállamában – szintén a már végrehajtott szakaszban lévő intézkedések következtében – az üvegházhatást okozó gázok LULUCF nélküli kibocsátása 2010-ben várhatóan 1,6%-kal marad majd el a bázisév kibocsátási szintjétől. Ha figyelembe vesszük a tagállamok által előrejelzett olyan csökkenéseket, amelyeket a kiotói mechanizmusok használata révén kívánnak elérni, akkor a 2010-re előrejelzett kibocsátások 4,1%-kal a bázisév kibocsátási szintjei alatt maradnak.
- A meglévő és a tervezett kiegészítő intézkedések végrehajtása a becslések szerint már önmagában 9,3%-kal az 1990-es szint alá csökkentené a 25 tagú Unió üvegházhatást okozó gázkibocsátását 2010-re; a 15 régi tagállamban ugyanez 6,8%-os csökkenést eredményezne 2010-re a bázisévhez képest. A kiotói mechanizmusok használata a bázisévhez képest 8%-kal fogja csökkenteni a 15 régi tagállam összesített kibocsátásait a 2008 és 2012 közötti időszakra, vagyis a közös kiotói célok mindenképpen teljesülnek.

1. ábra: A jelenlegi és az előrejelzett kibocsátások (LULUCF nélkül) a 15 régi tagállam és a 25 tagú EU esetében

Megjegyzés: Az y tengelyen jelzett értékek a bázisévhez képest értendők. A bázisév a legtöbb tagállam esetében 1990 a széndioxid (CO₂), a metán (CH₄) és a dinitrogén-oxid (N₂O) vonatkozásában, illetve 1995 a fluorozott gázok vonatkozásában, a következő kivételekkel: a bázisév a CO₂, a CH₄ és a N₂O tekintetében Magyarországon 1985-1987 átlaga, Szlovénia számára 1986, és Lengyelország számára 1988. A fluorozott gázok esetében a bázisév Franciaország és Finnország számára 1990. Ez azt jelenti, hogy a 15 régi tagállam és a 25 jelenlegi tagállam esetében az 1990-es érték nem pontosan 100. A kibocsátási előrejelzések általában nem veszik figyelembe az éghajlati szakpolitikákat és intézkedéseket.

1.5. A veszélyeztetettség felmérése, az éghajlatváltozás hatásai és az alkalmazkodási intézkedések

- A becsült tengerszint-emelkedés az EU-ban akár 68 millió embert is érinthet.
- A hőmérsékletek emelkedésére számítunk, ami a nyári forró időszakban a halálesetek számának növekedését vonja maga után, csökkenne azonban a téli, hideg okozta halálozások száma.
- Észak-Európában több csapadék várható, Dél-Európában pedig kevesebb, ami az aszályok gyakoribb kialakulásának lehetőségével jár.
- Az Európai Bizottság már jelenleg is foglalkozik az alkalmazkodáshoz kapcsolódó tevékenységekkel, nevezetesen az árvizek és az erdőtüzek EU-szintű korai előrejelző rendszerén keresztül.
- Az alkalmazkodást segítő további munka az európai éghajlatváltozási program következő szakaszában várható.

1.6. Kutatás és rendszeres megfigyelés

- A hatodik keretprogramban az éghajlatváltozással foglalkozó tématerületre előirányzott költségvetés 2,12 milliárd euró. A hetedik keretprogramban ez az összeg minden bizonnyal emelkedik.
- A nemzetközi együttműködés az elsődleges tématerületek szerves része.
- Az éghajlatkutatáshoz, az éghajlatváltozás hatásaihoz, az alkalmazkodáshoz és a hatások enyhítéséhez kapcsolódó projektek széles köre részesül európai uniós támogatásban.
- Az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC Főigazgatóság) fő politikai területek köré szervezi kutatási tevékenységét, az egyik ilyen terület az éghajlatváltozás.
- Az EU a Földmegfigyelési Csoport (GEO) részeként részt vesz a földmegfigyelő rendszerek korábban példátlan szintű összehangolásában és harmonizációjában, aminek végső célja a földmegfigyelő rendszerek globális rendszerének (GEOSS) létrehozása.

1.7. Anyagi fedezet és technológiaátadás

- Az Európai Unió igen fontos adományozó a fejlesztési együttműködések terén.
- A Bizottság külön stratégiát javasolt, és jelenleg cselekvési tervet hajt végre azzal a céllal, hogy az EU fejlesztési partnereit segítse az éghajlatváltozás kihívásainak megválaszolásában.
- 300 millió eurós összköltséggel csaknem 200 olyan projekt fut, amelynek valamely eleme az éghajlatváltozással kapcsolatos.
- A fejlődő országokkal fenntartott kutatási és tudományos technológiai együttműködés kulcsfontosságú eszköz az EU éghajlatváltozási és fejlesztési stratégiái végrehajtásában. Valamennyi partnerország előtt nyitva áll a közösségi kutatási programban (a hatodik keretprogramban) való részvétel lehetősége.

1.8. Oktatás, képzés és a nyilvánosság tájékoztatása

- Az Európai Bizottság elkötelezett a nyílt kormányzás elvei mellett, és különböző módokon rengeteg információt bocsát a nyilvánosság rendelkezésére.
- A Közösség tevékenységeiről és az aktuális kérdésekről, így az éghajlatváltozásról is remek információforrás az Európai Bizottság honlapja.
- Az Európai Bizottság által odaítélt Európai Környezetvédelmi Díjak célja azon vállalatok vagy cégek elismerése és népszerűsítése, melyek kimagasló módon járulnak hozzá a fenntartható fejlődéshez.
- A 2005-ös *Zöld hét* teljes egészében az éghajlatváltozás köré szerveződött, és a környezetvédelemben érdekelt feleket hívta össze közös „hangos gondolkodásra” arról, hogy viselkedésünket milyen módon változtathatnánk meg.

- Az EU tagállamai támogatják az ENSZ által az Éghajlatváltozási Keretegyezmény 6. cikkelye értelmében folytatott tevékenységeket (oktatás, képzés és a közvélemény tájékoztatása). 2002 óta e tevékenységek között számos regionális műhelymunkára került sor, az ENSZ létrehozott egy internet alapú információs központot, és az egyes tagállamok is hajtottak végre különböző nemzeti intézkedéseket.